

ИЛИИИ
ЭИЭР

экономической сайдыы
зонатын дьаһаптатын
аналлаах таһаарыыта

СУОЛ ТУТУУТУСАР

„АВГУСТ“ КАРЬЕР

Сайдын бигэр востүүтэ—суол. Улууэка Дьокүүскайы кытта сибэктинир кийи трассы олоһуллубуттан сүүрүн бондомто аны ис суодаларта ууруллар. Манна асфальт-бетоннай завод үлэһэ киирэрэ күүтүлэр. Ити-чинниэ кэскилбит. Ону суолу тугар-өрмүүнүүр учалс-так ылси үлэһэ киллэрнэхтэх.

Мамы тэго чугастады сорукартан кэсээтэххэ, Мирайытан 4 км тэбиччи. Туолума урээр срин-уотун аатынан «Август» карьер тутулар. Бу гравий-таас кэрьерын «Якутводмелиорация» ПМК-та ылынан тутар. Асфальтовый-бетоннай заводу уонна карьеры «Или Эгэр» ЭСЗ үбүлүүр.

— Уопсайы 230 мэт сойа, сууда ылан, «Сир» баал
пөтүгү сууда төлөбүрүн толору пахсам турубыт, өнө-
дуулабубт үлэ суотугар. Оттон бараллыбыт үн талору
проекттоттаник, — дээр «Якутовдмеллиорация» ПМК-тин
чылаабынай инженерэ В. Е. Макаров.

Кирдлык, кийи минимат үлөтө барбыт. Сурунган, ээсиге сыйтан сагалаан маина үлөйтүр олорор буруус дьыларө туутулан тунага кырбат. Маһын, матырыбаалын бөлөмүнөнөгө В.А.Шалрин биргеэдэтө туруролубут. Тутуугун атын биргеэдэ миппэт. Дьнын сэргэ 4 мисстэлэх гараж тутуугугар маһа-матырыбаала бөлөминин ситар. Тутуугун быраймагин иторон түһөрбөттөр. Аны карьер силгэ ситерин изтаспакка, Мындабайы суулугар 2000 кубометр гравий таспыттар.

—Тутуу бүтэр болдыро үптэм харчытан тутулар. Эбик үбү туруорсабыт. Бу соторутаагыла «Илим Эгэр» экономической сайдым зонатын даяалтатын баялыга Г.М.Артемьев улууска кэлэ сымдыгытар үлэбитин билиһэннэрдибит. Салгыы үбүлээһинин зона даяалтатын сэмбэттэр дүүүлэллэх буолан эрэннэрлэ Уосса-йынан, үбүлээһин сайынгы үлэ сезонун кэмнэр көрүл-лүн, кэлэн пһэрэ ордух эгэ. Баяныэ күһүмкэ-кыһымга диэри тардылыктар үгэстэээ улаханнык атахтыыр, — дии кылаабынай инженер бэлбит суолун бэлэтиир.

Пяники гуурай нэгтгэлд ахуйн үйлдвэр элбэх. Холбоо, гараж тутууга, олбуурд ахуйн, ахуйн да биеэж хайаагын тэбгийн-производственной объект билаа-напаллар. Электро-уотун тардмита, харьер бэлэтин илэвчигэ эмис үбс-харчыта суох буолбаккын.

Этэр курдук, тугууну шатын бүтүшүүгө үптэн-хал-
меттан тутулуктаах, тардылуктаах. Кылазбынайа, үлэ,
сабаланын баар. Маша даястан аттаха, улууска буол-
улар карьердар хас объект ахсын бааллар, билгити
үлэллнр—үс свргэ, оттон гравий-таас карьера суол-
ата Бу «Amur» бастакы тугуу буолуоҕа. Онон суол-
тата өссө үлэстэр.

УБАҒАС ОҒЛУК

ҮЛЭ—СҮРҮН ОБЪЕКТА

«Идний Энгэр» экономическай сайдыы зонатын дьаһалтатынан улууска биир сүүрүн үбүлэнэр объекттарынан убадас оттууга көһөр котельнай хайаайыстыбалар буолаллар. Зона дьаһалтата программа нитин иһинэ мэттиллэр үлэтэ-хамнаһа төһө көлүүстээгэ бу бастакынан эһинималлыыт хайыска олоххо кайдаа киирэрбиттэн улахан тутуулууга. Быһата, наадалаах дьон тэрээһинит бу төрүтэ бастаан харааччыларынан убадас оттуугунан биир котельнайдары латтысха сөн.

Чурапны өлзийнхэсгээр дьон бодохын олоор бастахн уонна нхкис квартиллаларынаар дьнэлэри, объектлри нхкис сылын биэр котельнай халачыйар. Ол убараас өттуккэ көсүптүтэ. Эмнэ бу сага технологийнчч улуус дьаһалтатын административнай дьнэтэ турар томторутар киирсэр уонна ол тулатынаары үтүс тэрлэтээр, уонсай дьнэлэр сымытылааллар. Олору тэгэ биирдннүтэр тэрлэтээр илсэн үдэлэспиттэрэ. Үһүс улахан объекттан Д. П. Коркин аатынан Чурапчытаагы республиканскай спортивнай ордэ интернат-оскуола котельнайа буолар. Квартильный котельнай бу күннэр

га үлэгэ бериллэхтээх. Очиготугар бу микро-оройуон-
на кинээр бары объекттар холбоонддор. Оскуолалары,
уопсай дьымаары сэрэг манна хабэх саага тутуу барда,
барар. Ажардаа быйыл спортивной манеж кээм ту-
туутуттан сорох бүппүт объекттара, сата уаайы дьыа
аппиллэхтээхтээ.

Онон бийлалтыг кварталнай котельнай, туһугар, уларнай тутуу. Ол туһунаа уонна уосайынаа убаһас оттукка хирингэ балаһыаньа туруугу капиталнай тутуу уураалениетын начальнига П. Е. Аманатови кытта кэлеститтэн билэс түһүбүт. Петр Ефимович биллиниэрбэтиниз, бийалгы сылга убаһас оттукка көһүүгэ аһаан, бу сылга «Илан Эгэр» ЭСЗ дьаһалта- тынан 1 млрд. 300 мөл. солк. үл. көрүлүбүт. Итинтэн тыырыллан Хатылыга, Мутудайга кварталнай котель- найдарга бэрт кыра бэрэлибит. Оттон Сыланга үлэ бийыл букатын да тохтоон турар. Эмээ бийыл Миң- талааһыга сана нефтебаза тутуутугар үлэ барда.

—Итгннхк тугуулаар сабалзлмнт объектнр үбү-
дүүргэ бэрлэллбт 1 млрд. 300 мөл. солк. хайдах дэ-
тнлйбэт. Олору сэргэ быйыл 5 оногоу атымылстлбт,
онно агардас 300 мөл. солк. төлөнө. Маннхк быгарыт-
тахха, биңр да объект спплат. Ол илһн улахан болзо-
мо, үп-харчы бастатан быйыл интернат-оскуола котель-
найыгар бэрллннэ. Бу үлээс хнтрхэтэх объект,—
дншр мачалынк.

Оттук сезона сағалалына эрээри, котельный оттуулалык. Билээрин курдук, капиталый тутуу управлениета маныха-сакаасчыт уонна бэлэрээтчиит аргууларыт тэпсэ сүүтэр. Маныха быһаарым чуолкай буолла. Ол эбэтэр бу улахан суолталаах объекка үлээниргэ «Техкоммуэнергос» филиала тылааммыт эрээри, үлэ быһаарыт. Дыһар, уривление атыт да биригээдими туруорар кыахтаах буолан баран, ити кэсэтингэ кинресэн, бириэмэни-сүүйтэрбит. Үлэ сайыгыт от-мас үлэтэ бүтүтүн кэниэ, күйүн биригэ эрэ сағаламмыт. Бу күнөргэ үс олохтон биригэ оттуулар дэн буолла. Манна предприятие үс кинилээх биригээдэтэ үлэнир. Ити тынан, объект госкомиссияга тутарылла илник. Икки өртүтүн кэсэтиин тахсыбыта баар суол.

Бу хэсэгтнэгтэн бигр чуулхай. Ол эбэтэр капитал-най тутуу урвалленигта бэрлээр үбү-харчыны көдүүсэрэхтик туһанар соруктаара. Быхата, үбүлээһини уруулаан тутууларга ситэрэ чугаһабыт объекттарга хото бэрлээр. Быхыл ити интернат-оскуола буолаабына кэээр сымга Хатылы, Мутудай учараттара, кэллэ атыттарга да үп көстөрүүн тутуу ыттыла туруо. Бүгүсүгү үбүлээһини сымала-соруга оннук. Кырдыга да туох эмэ түмүктээх, яһии тутуурдаах буоллахха эрл иһинки өртүгэр сууда, үп-харчы бэрлээрэ мэктээһинэ

ПРОМЫШЛЕННОСТЬ

Нефтебазаны онгорууга

Улауска нмэртэ сэлтэн кэсэгтэнтэ баран, били-
рингиттан үбүлэнэр объекттарга кннрэн, сеуда аһыл-
лан, Миндабаайга нефтебазага тутуута садаламыта,
Сакаасчигтанан улуустааги капиталнай тутуу управ-
ленгетэ буолар, Оттон генеральной бэлэрээтчитинэн
«Чурапчагострой» акционернай общество млыбыта,
Уууһу уу суолун китта сибээсчир сордох нэни-
дэкэнтисэр нефтебазаны тутууну былааннаһан, кыр-
пык, түбэспиччэ буолбатах. Онон бу удахан суолта-
лаах тутууга «Илин Эгэр» экономической сайдыа зо-
наттанан быйылгы сылга 190 мөл. солк. сеуда бэрндэ-
рэ көөүлүбүт.

—Ишгэнэйн сүлд агаарыг 135 мөл. солж. тутуу үхэтэ тодорлуулна. Министэр Н. Н. Софронов салаааачмылаах общество — биргээдэтэ баар. Тутууу кишкээр шалгалар, — диир «Чурагчмагросстрой» АО кылаабынай инженер К. К. Павлов. Объект территориятын олохууттан саалаан административнай днэзгн уошн котельнай свялара түлэн тураалар. Днэ итнэтин ураты тутуу атын үхэмэрэ тохтоотулар ишнэнэ быйыа барар чинчилэрэ да суох. Тоёо днэгэххэ, салгим үбүдэмнэтэ. Ити тодорлуудубут үлэбнигэр днэни үбү-харчыны заахсан ыла иликнэт. Биргээдэ бу тутууттан тохтообута төрдүс ышгар бердэ. Үхэтэ суох. Билгини «Миндалаай» табазыстыбнаны кытта дуогабаралаан бис.

тах үлээртэ сэлдэр. Үлээш хаачийар кыахыт суох,
онон тугуспаныт дарааг. Улуска

Бишварын итгншиг, сулургу. Өдлүххэ сохь сулургу. Тутууан дьарыктанар сорохот улахин тэрлэтэбит үлэ-
ингтэрэ хили орлук сэлэбит бэлхиланилэлхатар.
Итгншиг изалды гэжэ үлэжэ хамнастарын бийн.
нуус устартан ыла нилхтэр. Хэс тулут объектарын
ахсын кырата 100-чалын иөлүбүн ылар, төлөмнотех
изэгэхтэр. Мавниг барачиннигиз Чуралчытангы рес-
публиканской спортивнай орто интернат-оскуола спор-
тивнай малеһын аргачай королуһун. Хатылгы детелд
дизетин, кварталыдай котельнай тутуу курадук би-
лааннаах объектара «токорудан» тулар дьылдзалам-
мыттар. Улуус кинигэр ветераннар 12 квартираллах
дильлэрэ энэ үбэ мэктэзлэмэт буолан, тутуута тохто-
туллубута. Курдат «босхо» үлэһинэр туталчылары да
итгншиг үлэһит.

Онон даганыг туох баар күүс-кыах үбүлэнэр Дархит агро-оскулатын туутуга бырацаллыбыт. Бу республиканын суолталаах объектара сотору камниин үлэбэ баралланхтээх.

МАЛТЫ УЛУУСПУТУГАР

ЧАХЧЫ АБЫРЬАН СӨПТӨӨХ «АТАС»

Араас техниканы өрөмүөннөзбөнүн даярыгырар «Атас» тэрилтэни Уолбаа олорор ислехки үөрөхтээх Ф. Ф. Чашкин бу 1995 сыл сагатыттан тэрэйн үлээтэн эрэр. Фома Фомин бүтүн КГТ дойдуларын промышленнобойн хабаа 1993 сылтан үлэлиир «Дедал» дик ааттаах Дьокуускайлаабы табаларыстыбаны кыта дьуогабар быһымынан үлэтин тэриһэр. Ол курдук, Санкт-Петербурдаабы Дойду көмүскэлэ чинчийэр институт онорон таһаарбыт анал састалатынан (боробуоктарынан) киши техника дьагатыһын уонна мастарын өрөмүөннээн биэрэн маһаайгы чөллөрүгэр түһэрэри ситиһэр эбит. Өрөмүөнгэ туттуллар боробуок састааба керамической төрүттээх. Онон ити боробуоку дьагатыһы кутан өрөмүөннээн биэрдэххэ, дьагатыһы элэйбит мастара барыта тэп керамической бүрүөйүнүнэн сабыллара ситиһиллэр. Халабурга, мастына моһугар итинник састаабы икки төгүл кутан өрөмүөннөбүт киши ити маст олох да арыта суох сүүрүүн сөптөөх. Онон биһи кутан тымаһы дойдуга, техника арыта дөбөнүк тоһор сиригэр, улахан табыгыстаах буолсү. Тэрилтэ үлэтин-хамнаһын биэрэгэр докумуоннартан билдэххэ, КамАЗ мастыһына итинник өрөмүөннээн барык кэтээн көрбүттэрэ мастарыгар арыта суох 37 тыһ. км сүүрбүт уонна асө да үлэлиһ салдыар. Оттон 148 тыһ. км сүүрбүт цилиндрин ыгыта 4,5 кг-см тэгиһэр, 21-40 иларкалаах «Москвичи» саста туттуллар «Сурт-КВ» састаабынан өрөмүөннөбүттэрэ цилиндрин ыгыта 7,5 кг-см буолбут. 208 тыһ. км барбыт, цилиндрин ыгыта 5,8 кг-см буолбут. Онон, иларыта даһаны, цилиндрлаары ууһаһык абырыр кыһаах састаан эбит.

Нийгнийн хэсгчиллэх санга дараахны биеийн бичигийг улавууцугар танигч эрэр Ф.Ф.Чашкин бичигийг хамт нэг нэвчилжээний хэргийг сэтгэвч үзэлнэр. Кинн Битик Күеэс баар «Уралвотсервис», эгүүт хамбигнаын, Уул-Тавтататары «Иффебаза», «Илгэ» тэргэлээрнэр уооно биридлэлэн донгоо хайны-үйгэ 24 массманы өрнүгнээ, сагардин бээрэ, дон-сэргэ, ордух суонпар-дар, бифирбидлэрийн ылан эрэр. Игн илнэг КамАЗ, Урал, ЗИЛ, УАЗ-460, «Нипа» уо.д.а. мааралах массмалалар оюоһудлан сүүгэ сэлдэвчээр.

—«Дедал» табиаристика басыпты сыматынан үз-
либт. Тарилтбт билгин дадан тобо барбар мас-
сыныны өрмүчөнүн биэр, улууспутун хааччылар
кыахтаах. Билгин огорбунут кинэ техника дингате-
ла, мастара салгым элэйнлэрэ тохууур уонна кэмт-
тэн-кэмтэр өрмүчөнүү сырыттаха массына үйөтө
2-3 төгүдэ үлүүрө ситиһилэр. Техника элэйнт маста-
рын төлүтүр түһэрэргэ туттар састааптыт нууччалыкта
фрикционно-регинарирующий состав дэнэр. Бу састаап
пасыпты смаларга алардас байынынай-промышленный
комплекска эрэ туттуллал кэлбт. Дингательри «Сури-
КВ», остон мастары, коробканы уонна үлүлэрэ корбо-
каны (раздатки), сүрүчүнэ, «РЭЖ» састааптарынан
огорон биэрбт. Өрмүчүн бастаки сырынтыгар бит-
лэр кыдыууу биэрбэтэбинэ, кининин босхо огоробут.
Мин бэйэм саналабар уонна бастаки үлүлэрим түмүктэ-
ринин да кэпсэп көрдөхүмө, ордук пайаа эргэрэ илик,
чаастара сөккө элэйнэтэх массыналарга састаап туһа-
та улахан кыдыуустан эбт. Холобура, билгин бастан
огорбунут аминиттэн массына 25 тнн км холкутун
үлэни смалдыар кыахтанар. Минчаах аялас элэйн илик
10-15 тнн км эрэ сүүрбүт массыналарын техничeskэ
көрүү билимтинин огорон биэрэн иһэр буоллар, туһа-
та өссө ордук кыдыуустан эбт.—диэн үөрө-көтө сө-
бөрсээт» Ф. Ф. Чалыпин.

C. HEYSTROEB.

Тягута.

Мин ийнбэр үеэсээ аатгаммат комиссияда 1983 снлт-
тан сабалзан керүүлбүт ололор уонна төрөппүттэр
дыһааладарын паапката сытар: уураахтар, бирингэбэр-
дэр, быһарыһалар, ысыраалкалар, характеристика-
лар.

Утумнааһын сокуона төһө да тыйаһын иһин, ово хайдах киһи буола улаатыыта киһи хаанык эбгэрэ гыалдьарыттан, киһи кытта аалсыбарыттан улахан ту- тулуктаах. Киһи төрөппүттэрэ, бинргэ сыалдьар, үөрэнэр обуморо, учууталлара, мэлдьи ороһор ада соэстаах дэонноро улахан сабыдыаллаахтар.

Ийнэ бэйэтэ төрөппүт уолун кытта сүбэлэһэн дьон д'эстатан ора кинэрэ (итинник түбэлтэ улууска бэлэ баар), уол асатыныан биир күн тэһэ итирктээн уулуссага тэлбиктэһэлээр, биирдэстэрэ милиция-

Оро аймгаы ырыя, музы-
ка эйгэстэр үһүйүүгэ, үө-
рэтингэ, учууталтан үгүс-
дөөдүр, айкыныылаах үлэ,
сыра-сымба да барар. Ин-
нокентий Ишнокентьевич
Кондратьев Чурапчы алын
сүһүөх оскуолатын ырыага
учуутала. Кинини улуусу-
дэно Чурапчытаары народ-
най театр артиһын быһыы-
тынан эинэ билэрдэр. От-
тон Роман Романович Сав-
ви сүүрбөчө сыл устата
музыка учууталынан үлэ-
лээн кэллэ. Билигин Чурап-
чы орто сүһүөх оскуола-
тыгар «Күөрэгэй» динэ оҥо-
ормотун ансамблын сала-
бар.

Симонов: (хөгжсөн):
Н. Н. Кондратьев уонна
Р. Р. Савин үөрэнээччилэр
ини кытта.
Т. Кардашевский фотота.

Эд хонор. Бу нийэ, ага оролзрутар гэгэе авторитеттах
бодуохтарай?

«Радиги хаали эрэ Гоша аята кырбаатын иэ-
т-изэит дуо?»—дизн сарымын түспүтэ. Ойгон: «Би-
гин да кырбаатын, билигин да өлөрдүн»,—дизн-дизн ох-
суулаан киирэн барбыта. Охсуолаан да дизн, кырбаан
барбыта, ол курдук баттахтаабыта, кулгахтаабыта,
сарыгэ дэлбн охсуолаабыта, Рома нэхилэ түтүмму-
та». (Учууталлар быһаарым сурустарыттан). Ийэ өрө-
гүн сазастыылаабын учууталлар көрөн турдахтарына
(орготун кырбаабыттарыаттан төһө да харааһыннар) сар-
ыгэ охсуолуур, ама, сөн үһү дуо? Биэр дэрэбэни-
э? саастарын тухары олоруохтара уотна бэйэ-бэйэлэ-
ритэр ити курдук сыманнаһа, өс-сэс санаһа сыл-
дыах бэйэлэрэ дуу? «Тэргэн» түскүл итинэн төрөн-
пүттэр кытта үлэни күүһүрдөр, сана сүүрээһини ял-
дэрэр наадата тирээтэ. Актардас дүүһүлээһининэн, си-
гэй-харах аһынныан көдүүү ыһахпыт суоҕа. Ол
синаулар төрөнпүттэр оҕолорун кытта өйдөһүүлэритэр,
кылаас, охсуола төрөнпүттэрэ үтүстүк бодоруһуулары-
гар усулуобуйаны тэрийэр дьаһаллары толкуйдуу-
бут, төрөнпүттэр ортолоругар нүтэр-айаһтар үлэни тэ-
нитэбит хайдах буолуой?

Ого обону атадастайнш, кырбаанын албах, Ол үлбэ этэн апарыллыбытын хурдук, өс-сөөс ситхинтэн эмнэ ситхинээх. Иккиннэн, оёолор атын дьон лыйымылары сыһа өйдүүлэрттэн, ону үлбээт үтүктэлэрттэн атыттары саниилэр, күүстэринэн өт-төйөөлөр. «...Алтыннын сагатыгар киһиэ иэинтэн Андрей, Антон, Тима тахсан истэхтэринэ, кинилэрттэн ибэр Вая, Петя, Степа, Афоня туалет табыгар то-длоһуттар. Вая Андрейтан: «Тоёо бааныыгы оттуба-тыг?»—диэт түөртэ-бистэ түөскэ, илингэ охсубут. Ити кинилэртэн күн Петя Андрейны көрсөн арбаа тутулаа турар дьэ бааныыгын оттоор, киллэн, кэпсэрбэ хэрчэ аралан уураар»,—диэн соруйбут эбит. Ону Ан-дрей толорботох. Ити бириэмэ» Вая: «Киллэнтэ кэпсэрбэтэ, үмэчигэ аралан уураары»,—диэт, илин-тэ өхсөн баран олбуорга аспыт, Андрейны атахха, көх-сүгэ тэбизэлэбит, түөскэ охсубут. Петя Тимага: «Баан-ныгы субуотага оттоорун»,—диэт, иккитэ түөскэ ох-субут. Ол кэмгэ массыны илэрин көрөн, Петя бари-аатын туалетка киллэрбит. Ааспытан кэннэ: «Баан-ныгы оттоорун, аста уураарын»,—диэт, Тиманы ох-суодаабит. Степалаах Афоня ити бириэмэ» Анто-ну көкэ тэбизэлэбиттэр, көхсүгэ, төбөгө охсуолабыттар (Силлэстийэ докумуонуттан). Ити хаянык да детек-тив чэй сэйэн, киһиэ сюжеттэ буолбатах, бэйэлээх бэйэ-бит оёолорбут! Саха дьоно былыр атын киһи ачык таан кэлэ дьээн үүтээннэрттэр ас, чэй өртүтунарыгар иттихэрттэр хонук мас хааллараллара. Ол дьон күдү-кэ саһа сылдьан кыйар дьонноругар тойоргуур, байы-бар күүстэхтэрин көрүстэхтэринэ, сыһы-сыраан аллар-кылтөхтөртөн быдан үрдүктүк тураллара, күүстээх са-нааллаختара, билигин өйдөрүнэ, талааннарыннан, күүс-тэринэн атын омук ааттаахтарынын тэигэ хаамсар-дууу дьоммут удуоралара кинилэр этилэр. Бүтүгүнү-мүчүт тоёо ону өйдөөбөт? Мүлчүргэнээх сырдыктары-көрдүү, туһунан сокуоннаах бөлөх буола сатыылар-дуу? Ол кинилэр көңүллэрэ эрэри, атын дьоммуну-сало толук оёостор, киһи мөстөүкүн туһанан атаас-аһыар анымы буолбатах дуо? Өбүгэлэртит тыһаар

түмннсаары, кыялы-сүйлү наказытыр нэстбизилээбиз туфунан бэрт элбэри кэсннэллэрэ, оттон кибине ох-суохтааллар бича да сннарбаттара. 1995 сыл ала ийин түмүтүнэн ис дыйаа өдөдөн сокуоннай саастарын туола элэк олодор инспекцияларын учуотугар барыта 116 орд турар. Кинилэртэн 12-лэрэ арыгылаан түбэстэ-лэр. Түөх ааттаах испит ирилэ, тэспит дыйаахпы?

Буруйу онгорорр эдо төрөнлүтэ барита арыгтайт, нирсээнлээх, даянтин уотун бараган ускул-тэснэл сыйлар буолбатах. Ол ната, төрөнлүт мин тус бэйэм буруйу-сэмэни онгоро иликпин дини түөһүн охсунара оруна суох; бэйэтин орото үтүө кайи буола үүнүм бадарар буоллордунна, атыттарга эмиз комалдыһахтээх, ханна сыһааны-албаһы онгорбутун көннөрөргө үлэлэһитхтээх. Кини атыттардаагар ордук кыахтаах—олого, динэ көртээн туруктаадынан, орото түйтэргэ букуллар тууласта үлэтин, ону көннөрөр туһунан элбэх толкуга түсүлүмэн.

Калли кэмгэ уруу дэлэйд. Оролорбүт көмүһү, кофенна, блогунан ыалыа, о. д. а. ымыссылаах бааралыах малларын, астарын уоралдыар. Бу бэйэ үлээзбөккэ эрэ үпкэ үлүһүйүүтүн сардаланышта буолбатах дуо? Оролор ас-тыгас сынаттын, сүөлэттын өйдөөбөттөр. Кутталаа-куоталаа төрөнүүтүтэртитэн күнү түүлээри, көмүһү эрийкэлэр, оһуока ийэлэр, аҕалар ортолоругар эмнэ итинник бөт бьыдаһымы өйө-санаата үксээбиттэ үк бэйэрэро буолбатаҕа буолуо дуо?

Эсгэргэ амлы, толкуйдуурга хүнэйэр болпуруос үгүс. «Тигэргэ» тускулу оёну, дьээ кэргэни интанта туһаны, оёлор дьёбуларын сайыннарын, интэриэстэрин үүрэтни курдук боччуунаах болпуруостар хас биһирдиздэрэ илдьиритэй олохтоохтук илээн үлэлиһи эрэйдизэр Оёнуу төрөппүт олохун достойнайдык салтыыр, бастыг майгылаах-сигидааах тын, интин былар-былыргыттан бары норуоттарга бастаки сорук быһымыттан туруоруулар. Билигин биһиэхэ олох укулаата барыта түөрэ үлэрийин өйгө-санаага күүскэ сабыдыалдыыр көмгөр ити өссө сытырхайан туур. Итиннэ дьабатан, бэйэм тустаах үлэбэр тохтуохпун багарабын. Уауус дьаһалтатын иһинэн үлэтир сокуоннай савестарын ситэ илик оёлор дьыалаларыгар комиссия өө дьыала отдалыттан киирэр ууруохтарга, интиннэринилэргэ оловурун оскуола директордарын, кинилэри интар үлэрэ сабуулааччылар отчуоттарын истэр, киирбит дьыалалары көрөр, оёлору, төрөппүттэри кытта биһирдиздэнэ үлэлиһэр, рейдэлээн тэрийэр. Саха Республикатын Барэстэбиэтэллэрин палататын 1994 сыл ахсынны 1 күнүгэр ылыммыт сокуоннай савестарын ситэ илик оёлор дьыалаларын көрөр комиссия Балаһааныаларыгар оловурун, сэрэтэр, интэр-өйдөтөр үлэни сэргэ оёлору кытта үлэлиһэр тэриэтэлэр үлэтэриин хонтуруулдуур уонна түмүктээһиннэри оёлорор. Мин ити комиссия эспэриэтир секретарианан үлэлиһин. Тус санаабар, бу табыгыга суох сиймарын. Чугабыттан ыланнах, управление савестарын ситэ илик оёлору кытта үлэлиһэт, оттон биһр кыһадыга суох дьон биһр үлэни толорбута-буолаллары хаһан багараар эрэйдээх көдүүнэ кыра.

Марианна ТЕРЮТИНА.

секуоннай саастарын туола илик оҕолор
дьыдаларын көрөд комиссия эппиэттэн секретара.

СУЛУУСПА БОЛДЬОБО—
ИККИ СЫЛ

Алтынны 16—20 күнээрйгэр биймт күнүн
Россия армиятыгэр сулууспада ынгырылланчы-
ларга призмой комиссия үлэлзэр. Бийиги кор-
респондентмэй улуус баймайнай комиссара С. С.
АНДРЕЕВТАН адыях мыйтыга эппэттири-
гэр колост.

— Семен Степанович, быһыл саяскы хомуурта улуустан хас уол сулууспаа ыгырыллан барда. Чечняда сийдвар уолаттарбыт туһунан тугу билэн олородут? — Саяскы притышка улуустан 38 уол сулууспалымы барбыта. Быһыл күһүңгү хомуурта эмиз 30-тан тахса уол дьөһүнээк байианый сулууспаа ыгырыллыахтара. Ааспыт 1994 сылга 100-тн тахса уол баран сулууспалымы сийдэдиллэр. Чечняда баар федеральнай байианый чыастарга, билингү билэрбиттэнэн, 5 ыччанпыт сулууспалымыр этэ. Кинилэртэн билингү түөрттөрө «итин точка» тас өртүгэр таһаарыллан сулууспаларын салгымаллар. Арай Геннадий Местников билингү Моздокка баарын туһунан итэбэйт.

—Россия армиятыгар ыгырылган сулууспалаанын болдыого ийги сыл буолла. Бу сокуон быһыл саас армияга ыгырыллыбыттарга тарханар дуо?

—Россия Государственный Думата бийлал мууе устар 7 күнүгөр ылыммат сокуонугар олодурал, сулуусна болдьоро икки сый буолата. Бу ненинэ балтарал сый этэ. Онон бийлал саас ыгырыллыбыттар икки сый сулууспалыктарал. Манин дигитан этэххэ, муораттаары байыоннай флокка сулууспалаанн болдьоро экиз икки сый, урукку өртүгөр флокка үс сый сулууспалыктарал.

— Призывной комиссия ынталарынан, призывниктарга, нәбиләнтәр дьяһилталарыгәр туһаһан түгү әһәһә әһәһә?

Туух-хашнах ишлээ, призывной комиссианы бараач-
малар бэйлэрин граждaнcкaй зөөлшмэстэрин бэлмэ-
тнээн айыллыбыт бoлдьoхxo хойутааһына суох бaр
буолуохтаахтар. Оттон туһааһынаах тэрилтэлэр, шөһ-
лэстэр дьаһалталара ишмэлэри үлэлэрттэн бoхoлoу-
таахтар, пaндa буоллаһына, тpaнcтopынaн хaaччы-
лыахтаахтар. Бу бoлшyрyoc мэлдьи эркэ-дэхсн бeлaа-
рыллар буолбатах. Oнoн мaвнa эрдэттэн бьлaтннaн
бoлдьoтo ypyулyохтaах. Maвнa cиббэсттэн aссa мa-
ныккa тoхтyуoxун бaрaрaбын—yчyтoт yоннa yчyтyнaс
тyфyнaн. Бaйцaннaй yчyрoккa ылымны yоннa yфyлyуy
ишэстэттэгэр oлoхтoох дьaһaлтaлaр cпeциaлиcтaрa мa-
тaллaр. Бy бapытa эмнэ хэмгэр тoлopуллaн иcпэт. Бy
opдyк Кытaнaх, Cылaг, Xоптopo, Oдyлyуy yоннa
Чyрaячы cызыншэти дьaһaлтaлaрыгaр cыһылaнaах,
oннooфop хac дa cылaарытa өлбүт дьoн бaйцaннaй
yчyрoккa тyрaлaтepи кyрдyк хөcтөр түбөлтэлэрэ бaр
буолалчы.

—Семен Степанович, Кыяйны 50 сылданн ээрин кыттылаахтарын уонка огдооболорун китте үгүстүк алыһан үлэлэргит билдэр, элбэх быһаарыллабатах боһуруустар да ханна барыахтарай?

—Бастатан туурал, сэрин, тигал ветераннарын Алс дайду инис сэринге түмүктөмөгө 50 сылдан уонна Кырдыабаатар хүнээринге кинилэргэ инан ытыаллар идизлэин итиник-итиник эбэрлээнбиз. 1994—1995 сылларга улууска 12 сэрин кыттылаахтарыгар сэрин ветераннарга буолалларын туоһулуур докумуоннары Оборона миниветернаттын Кини архивыттан ирдэтин, булан туттардыбыт, сэрин оғдооболоругар кыһамны эмне биэр итинни.

1995 СЫЛ АЛТЫННЫ—АХСЫННЫ БЫДАРГА 1968—1977 СС. ТӨРҮӨХ ГРАЖДАННАРЫ ДЫНГНЭЭХ БАЙАНЫН СУЛУУСПАДА ЫНГЫРАР ТУВУНАН

улуус дьаалтатын алтынны 3 хүмүүнээс
уураада

Чурапчы улуунунаары 1968—1977 сс. төрүөх гражданны дьонгнээх байаанын сулууспада игырыны 1995 снл алтынны 16 хүмүүтөн ахсынны 3 хүмүүтэр дьэри ытарга.

Призынниктар медицинскэй көрүүнү Чурапчы сэлэннэтин «Айаалаан» Культура дьэтигэр алтынны 16—20 хүмүүтэргэр баралаарыгар.

Улуус дьаалтатын байылыгын солбуйааччы Тарасов Т. Л. председателтээх призынай комиссия састаабын бигэрэгтэргэ.

Призынай участан комеданшман байынынай комиссар көмөлөбөөччүтүн хаптан Дьячковский И. В. аныарга.

Улуустаады киин балыына кылаабылай прапа Платонов М. Г. призынниктар медицинскэй көрүүнү барыларыгар туһааннаах специалистарынан хааччыларыгар.

Нэбиллээхтэр дьаалтатарын байылыктарын, тэрлээтэр, учреждениелар салайааччыларын бары призынниктар призынай участанна кэллэлэрин уонна транспортнай хааччыларыгар эбээһинэстэргэ.

Ис дьыала отделын начальнига подполковник Аржаков В. В. призын кэмингэр Чурапчы сэлэннэтинтэр, нэбиллээхтээх пууларга общественнай бэрээдэги көрүүнү күтүрлээргэр, призынан куотулааччылары көрдөөчү уонна призынай участанна адалыны хааччыларыгар.

Призынай комиссияда үлээлээччилэр үлэллэр сирдэрини хамнастара зарыллыктаах.

Улуус дьаалтатын байылыга И. СИВЦЕВ.

Эбэрдэлибит!

Педагогическай үлэ ветераннын, учууталлары, интээччилэри профессиональной быраабыныккытынан—Учуутал күмүсүн итинник, истинник эбэрдэлибит. Эһиэхэ баарабыт айымнылаах үлэни, үтүө доруобууны, олоххутугар дьолу-сөргүтү.

Үөрэх улуустаады управлениета,
үөрэх үлэһиттэрин профсоюзун
улуустаады комитета.

х х х

Педагогическай үлэ ветеранын ПОЛИВКИНА Клара Пименовнаны 70 сааскын туолбуккунан итинник, истинник эбэрдэлибит. Баарабыт кытаанах доруобууны, уһун дьоллоох олобу.

Чурапчы орто оскуолатын коллектива,
үөрэх улуустаады управлениета,
үөрэх үлэһиттэрин профсоюзун
улуустаады комитета.

х х х

Российскай Федерация үтүлээх учууталын, педагогическай илука кандидатын Егор Дмитриевич МАКЛРОВЫ 60 сааскын туолбуккунан уонна таптыыр кэргэниниин Евдокия Тимофеевнанын мал буолбуккут 30 сылынан итинник, истинник эбэрдэлибит. Баарабыт өссө дьулуурдаах, айымнылаах үлэни, чэгиэн доруобууны, уһун дьоллоох олобу.

Үөрэх улуустаады управлениета,
үөрэх үлэһиттэрин профсоюзун
улуустаады комитета.

х х х

Күн-күбэй ийэбитин, эбэбитин, кэргэмип, сибээс ветерана, Чурапчы сэлэннэтин олохтооро Аня Афанасьевна ПОЛЯТИНСКАЯНЫ күн сирин көрбүтэ 60 сылын туоларынан итинник эбэрдэлибит. Баарабыт сир үрдүтэр бээр бары үчүгэин, кытаанах доруобууны, Истин-иһирэх сыйыалгылаа, амарах майгытынан дьонтуу-сэргэтин мэлдьэ үөрлэ сыдыаргар.

Кэргэниг, уолааттарын Илья, Вася, Руслан, кыыһыг Шура, кийинтэрин Грэнк, Маша, күтүгүн Рома, сийнээрин Саргылаана, Юра, Коля, Ромка, Нарыйа.

х х х

Өр сылларты бииргэ үлээлээбит күндү дьүөгэбитин, наставниктытын, суот-учуот үлэтин ветерана, Диринг бөһүлээтин олохтооро ЗАВОЛОЦКАЯ Смена Михайловнаны 60 сааскын туолбуккунан итинник, истинник эбэрдэлибит. Баарабыт уһун үлэни, кытаанах доруобууны.

Урукку Эрилик Эристин аатынан совхоз коллектива.

Редактор Г. Г. ПОПОВ.

НАШ АДРЕС: 676700, с. Чурапчы, ул. Карла Маркса, 26 «а». ТЕЛЕФОНЫ: редактор — 21-332, отделы — 21-265, общий — 21-505.

БИЛЭРИННЭР

Күнүтүкү муһаалааһын саалаимытынан, сага уу киирбит күөлэрин харыстыр, балыгын саппааһын эбэргэ иниттэн Одьулуун нэбиллээх территориятыгар бээр Бэрэ, Моёллой, Аржаа Бэрэ күөлэригэр муһаалааһын кытаанахтык бобуллар. Муһаалааһын табаарылар түбэлтэтигэр муһаа, киин тарил, буламмыт балык бадьыанарын, ыстараан түбэриллэрин иһитинэргэбит.

Одьулуун нэбиллээх дьаалтата.

х х х

Чурапчытаады «Агротех» АО нэбиллээхтэрдээх олох-дьаах сулуусналарыгар, оскуолагар, тэрлээтэргэ аһаан бэйэтин баадыттан республика рыногын сыанатынан 20 бырыһыан чэпэкитик МТЗ-82Д трактордары атылаһыр.

Атын улуустартан бу трактордары атылаһыан бадьаахтар кэлэн эрэллэрини сибээстэи, бэйэбит дьоммут ила охсорго тиэтэйик. Трактордар бары толору комплектааһар, алыһыны-кэбээни суох.

Маны таһынан сага кэлбит ЗИЛ автомашинна саппаа чаастарын, УАЗ автомашинна корбокаларын, стартердарын, транзистордарын, МТЗ трактор урдук күүрүүлээх аһын лосустарын уонна да атын элбэх баадалаах саппаас чаастары, табаардары атылаһыбыт.

Төлөбүр—бары көрүгүнэн.

Чурапчытаады «Агротех» АО администрацията.

х х х

Бу ий 26 күнүтэр дьэри Сылан Уһун Күөл бөһүлээгэр «Минскэй» мотоцикллар атыта кэлээтэр. Тыа сиригэр олус баадалаах, практичнай, экономичнай бу техниканы атылаһарга тиэтэйик! Сыаната—3 мил. 500 тыһ. солк.

Аадырыспыт: Уһун Күөл Куула бөһүлээгэ, Захаров Анатолий Григорьевич. Тел.: 23-300.

АТЫЛЫБЫТ

Үчүгэй турунтаах, сүүрэ сыдыар бортовой УАЗ-3303 автомашинаны.

Үүт астыр комплеса (сэппэрээтэрдээх, сүөгэй иһдэр, үүт кутар термостаах, сыр оңорор икки престээх, улахан кеплятылыктаах).

Тел. 21-260.

х х х

Чурапчы сэлэннэтин киин рыногар сага японскай «Фунай» телевизордар, «Фунай» видеокассеттар атылаһаллар. АХСААННАРА АБЫНАХ, ТИЭТЭЙИГ!

х х х

Иттир система радиатордарын. Тел. 21-733.

х х х

Дьокуускайга бээр ПАЗ-672 автобуу. Сыаната—чэтчэки. Аадырыспыт: Чурапчы снл. Ярославский уул. 12/12.

ҮЛЭБЭ ЫГЫРАЛЛАР

Улуустаады киин балыына физиотерапевтической отделениеттар лечебнай физкультура инструктора уонна санитарка иһадалар. Үлэбэ киирэн бадалахтар доруобуу харыстабылын управлениеттар кэлэн эбэргэ 21-167, 22-126 телефоннарга билсиг.

Тапталлаах кыыһыт, эдэһийбит, кэргэним, ийэбит, Одьулуун орто оскуолатын учуутала

ДЬЯЧКОВСКАЯ Римма Васильевна

күндү эбэбит, эһэбит, Одьулуун нэбиллээх олохтооро

ДЬЯЧКОВСКАЯ Петр Захарович

хара дьадыахтар иһиллэрттэн комолтолоохтук өлөн туорабыттарын бары аймахтарыгар, дороторугар, билэр дьонноругар дириник курутуулан туран иһитинэргэбит.

Төрөлүүттэрэ, бииргэ төрөөбүттэрэ, кэргэнэ, оҕолоро, Петр Захарович оҕолоро, сийнээрэ.

ДЬЯЧКОВСКАЯ Петр Захарович уонна ДЬЯЧКОВСКАЯ Римма Васильевна өлбүттэрин диринг кутурбанын тиэрдэллэр.

—Петр Захарович уолугар, Римма Васильевна кэргэнигэр—Одьулуун нэбиллээх участвоннаыгар Дьячковский Захар Петровичка, киин кыргыттарыгар улуустаады ис дьыала отделын коллектива.

Уолугар Саха Республикатын Ис дьыалабын министерствотын кадрга отделын начальнигар милиция подполковнига Дьячковский Дмитрий

Петровичка Чурапчы улууун ис дьыалабын от-дела.

—Убайдарытар Василий Павлович, ийинтэригэр Маргарита Ивановна Проконьентарга, ийилэр оҕолоругар, күтүөттэригэр: Дьячковский Захар Петровичка, киин оҕолоругар, чугас аймахтара Хатылыттан Попонтар, Дьячковскийдар, Чурапчыттан Посельскийдар, Винокуровтар, Сылактан Попонтар, Яковлевтар.

—Эмиз киилэргэ аймахтара Хатылыттан Харлампьевтар, Солоньевтар.

—Киилэргэ Хатылыттан убайдары Проконьен Семен Николаевич дьэ кэргэнэ.

Күндү ийэбит, эбэбит, эдэһийбит, хоту көһө-үлүү кыттылааба

СИВЦЕВА Татьяна Иннокентьевна

уһун ырахан ыарыттан өлбүтүн, дириник курутуулан туран, аймахтарыгар, табаарыстарыгар, бары билэр дьонугар иһитинэргэбит.

Оҕолоро, күтүөттэрэ, сийнээрэ, аймахтара Монастыревтар.

СИВЦЕВА Татьяна Иннокентьевна өлбүтүн диринг кутурбанын тиэрдэллэр.

—Оҕолоругар, күтүөттэригэр, сийнээритэр аймахтара Смирниковтар, Куличкиннар.

—Кииһыгар, почта Дирингээри отделениетын начальнигар Пинигина Татьяна Петровнага, киин дьэ кэргэнигэр улуустаады федеральнай почтовай сибээс, почта Дирингээри отделениетын коллективтара.

ПОПОВ Геннадий Афанасьевич

Усуйаанада эдэр сааһыгар соһумардык өлбүтүн диринг кутурбанын тиэрдэллэр.

—Абатыгар ленингер Афанасий Васильевич, инитигэр нэбиллээх землеустроитель Тимофей Афанасьевич Попонтарга Волугур нэбиллээх дьаалтата, «Мындаарайы» табаарыстыба коллектива.

—Абатыгар Афанасий Васильевичка, бииргэ төрөөбүттэригэр, бары аймахтарыгар Одьулуунтан, Хонтороттон Геннадий Амма орто оскуолатын 1980 с. бииргэ үөрээн бүтэргэ табаарыстары.

Хонторо нэбиллээх олохтооро

РОДИОНОВ Симои Николаевич

эдэр сааһыгар соһумардык өлбүтүн диринг кутурбанын тиэрдэллэр.

—Кэргэнигэр Родионов Александр Николаевичка эт-үүт комбинатын администрацията, профкома.

—Эмиз киилэхэ «Хадалар» табаарыстыба коллектива.

—Бэйэтин үлэһитигэр, төрөөбүт таайыгар Алексее Степан Осиповичка «Сага олох» хаһыат редакциятын коллектива.

Мэнэ-Хагалас улууун Павловский бөһүлээтин олохтооро

МЕСТНИКОВ Иван Тимофеевич

уһун ырахан ыарыттан өлбүтүн диринг кутурбанын тиэрдэллэр.

—Кэргэнигэр, уолааттарыгар, бары чугас аймахтарыгар Чурапчыттан убайа Местников Ванифатий Дмитриевич, сааһа Макарова Федора Павловна, эдэһий Местникова Мария Проконьевна.

—Эмиз киилэргэ Иван Тимофеевичтынын 1953 сыллаахха Чурапчытаады педучилищениа бииргэ үөрээн бүтэргэ табаарыстары.

Чурапчы сэлэннэтинтээх «Кыталык» оскуола-сад интээччилэригэр Кузьмина Полина Ивановнага абата. Нам улууун олохтооро

ЗАМЯТИН Иван Иванович

ырахан ыарыттан өлбүтүн диринг кутурбанын тиэрдэллэр.

«Кыталык» оскуола-сад коллектива.

Учредители (соучредители) газеты — Редакция, Администрация улуса, Национальная издательско-полиграфическая компания «Сахаполиграфиздат». Газета издается на якутском языке, выходит по вторникам, четвергам и субботам. Индекс газеты: 64907. Объем—1 усл. л. лист. на 4-х страницах.

Зарегистрировано Саха (Якутской) региональной инспекцией по защите свободы печати и массовой информации.